

АНОТАЦІЇ

Історія філософії і сучасність

1. **Панафідіна О.П.** Імануїл Кант і дві «лінії у філософії». Стаття перша Автор пропонує розглядати історію філософії як співіснування «лінії Платона» і «лінії Аристотеля», представники яких розходились у вирішенні основних гносеологічних проблем. Трансцендентальний ідеалізм І. Канта представлений у статті як епістемологічна концепція, що поєднує ці дві «лінії».

Panafidina O.P. Immanuel Kant and two «directions in philosophy», 1

The author proposes to consider history of philosophy as a coexistence of «Plato's direction» and «Aristotle's direction» which resolve differently the main epistemological problems. Kant's transcendental idealism is represented as an epistemological conception unifying these two directions.

Ключові слова: джерело пізнання, істина, «лінія Платона», «лінія Аристотеля», апріорне пізнання, можливий досвід.

2. **Кушерець Т.В.** Поняття «суб'єкт» у концепції Істини-Події А. Бадью

Стаття присвячена виявленню змісту поняття суб'єкта в рамках критичного перегляду змісту категорій «буття» та «істина», здійсненого сучасним французьким дослідником Аленом Бадью. Суб'єкт розглядається як такий, що розрізняє сліди істини у деякій події, дає їй назву і стає на шлях активної боротьби за її звершення.

Kusherets T.V. The notion of subject in the A.Badiou's Event of Truth conception

The paper explains a content of the notion of subject elucidated by a modern French researcher Alen Badiou in his critical examination of the categories «being» and «truth». The subject is considered as such that distinguishes the traces of truth in some event, names it, and actively champions its accomplishment.

Ключові слова: суб'єкт, буття, істина, подія, «суб'єкт-мова», родова множина.

3. **Шевченко С.Л.** Екзистенціальні витoki «безрелігійного християнства» Д. Бонхьоффера

В статті досліджується проблема кризи християнських цінностей в сучасному світі. Аналізується екзистенціальний та етичний зміст концептуальних положень філософії Д. Бонхьоффера, а також його спроба трансформувати християнство відповідно до нових культурних реалій.

Shevchenko S.L. Existential sources of the D. Bonhoeffer's «religionless Christianity»

The paper considers the problem of a crisis of Christian values in the modern world. The author analyses the existential and ethical content of some conceptions elaborated by D. Bonhoeffer, as well as his attempt to transform Christianity in accordance with the new cultural reality.

Ключові слова: людське буття, цінності, віра, відповідальність, «безрелігійне християнство», «повнолітній світ», духовність.

4. **Ухов О.С.** «Темна природа» у Бога як проблема богословсько-філософської теодицеї

Розглядається концепція «темної природи» Бога Ф.В.Й. Шеллінга в контексті історичного розвитку філософсько-богословської теодицеї. На основі порівняння християнсько-теологічних і суто філософських поглядів на проблему людської свободи та існування у світі зла автор приходять до висновку, що питання добра і зла може мати місце тільки в рамках релігійного світогляду.

Ukhov O.S. God's «dark Ground» as a problem of the theologo-philosophical theodicy

The author considers the conception of the God's «dark Ground» formulated by F.W.J. Schelling in the context of the historical development of the theologo-philosophical theodicy. By contrasting the Christian-theological and philosophical views on the problem of human freedom and presence of evil in the world, the author concludes that the problem of the good and the evil can be actualized only within a religious world-view.

Ключові слова: Бог, «темна природа», зло, свобода, теодицея.

5. **Завгородній Ю.Ю.** Катха упанішада у перекладі Павла Ріттера: історико-філософський контекст

У статті аналізуються відмінні рукописний і опублікований варіанти перекладу Катха упанішади П. Ріттера. На основі вивчення оригінального тексту цієї давньоіндійської пам'ятки, а також шляхом порівняння синхронних і більш пізніх її перекладів автор намічає подальші кроки для адекватнішого перекладу давньоіндійських текстів і їхнього кращого розуміння.

Zavgorodnij Y.Y. A translation of Katha Upanishad by Paul Ritter: an historico-philosophical context

The paper presents a comparative analysis of the manuscript and published versions of a Katha Upanishad translation undertaken by P. Ritter. By consi-

dering the original text of Katha Upanishad as well as its various translations, the author points out some further prospects for a more adequate translation of ancient Indian writings and their better understanding.

Ключові слова: Браhma, Брагман, Катха упанішада, магавак'я, переклад, П. Ріттер.

Актуальні теоретико-філософські проблеми

6. Кебуладзе В.І. Феноменологія як трансцендентальний емпіризм

Автор статті формулює засадничі принципи феноменологічного вчення про досвід, яке він називає трансцендентальним емпіризмом. На основі запропонованих принципів окреслюються рівні феноменологічного дослідження досвіду, що надбудовуються один над одним.

Kebuladze V.I. Phenomenology as transcendental empiricism

The author formulates the foundational principles of a phenomenological theory of experience, which he calls «transcendental empiricism». Based of these principles he describes various levels of a phenomenological investigation of experience which are hierarchically organized.

Ключові слова: феноменологія, досвід, трансцендентальний емпіризм, антиметафізичний проект, релятивізм.

7. Балута Г.А. Феноменологія: системні аспекти та епістемологічні перспективи

У статті розглядається новий підхід у сучасних теоретичних дослідженнях, що спирається на принципи системного аналізу реальності з урахуванням специфіки моделі «включеного спостерігача». Головну його перевагу автор вбачає у тому, що реальність набуває «інформаційного» образу.

Baluta G.A. Phenomenology: systematic aspects and epistemological prospects

The paper presents a new approach in the modern theoretical investigations based on the principles of a systematic analysis of reality with due account for a model of «incorporated observer». The author considers the main advantage of the principle to be an «informational» image of reality.

Ключові слова: феноменологія, інформація, філософія мови, єдність ментального і фізичного, супервентність.

8. Абдула А.І. Критичний розум та теорія раціональності

У статті досліджується проблема універсальності принципів раціональності у контексті зв'язку методології та практики. Автор стверджує, що підхід критичного раціоналізму може бути виправданий тільки за умови врахування специфіки його втілення у відповідній сфері.

Abdula A.I. Critical reason and theory of rationality

The paper investigates the problem of universality of the principles of rationality in the context of an interrelation between theory and praxis. The author

claims that the critical rationalism can be justified only if one takes into account a specifics of its implementation in the corresponding area.

Ключові слова: критичний раціоналізм, плюралізм, потенціальна помилковість, критичний метод, соціальне реформування.

9. **Козаченко Н.П.** Деякі проблеми теорії референції

У статті розглядається проблемне поле сучасної теорії референції, аналізуються її витoki та напрямки. Автор звертає увагу на перспективи розвитку теорії референції з точки зору її онтологічної адекватності.

Kozachenko N.P. Some problems of a theory of reference

The paper considers some problems of the modern theory of reference, and analyses its sources and directions. The author sketches some prospects in development of the theory of reference from a standpoint of ontological adequacy.

Ключові слова: референція, теорія дескрипцій, денотація, каузальна референція, онтологічна відносність.

10. **Брюховецький М.М.** Філософське і наукове знання: проблема співвідношення

Автор виокремлює спільні та відмінні характеристики філософського та наукового знання й доходить висновку, що філософія і наука мають спільну сферу, проте не є тотожними. Таким чином, відношення філософії та науки можна схематично репрезентувати у вигляді логічного відношення перетину.

Bryukhovetski M.M. Philosophical and scientific knowledge and their interrelation

The author considers some common and diverse characteristics of philosophical and scientific knowledge and concludes that philosophy and science have some common sphere, but are not identical. Thus, the interrelation between philosophy and science can be schematically represented as a logical relation of intersection.

Ключові слова: раціональне знання, інформація, наука, філософія.

11. **Огірко І.В., Повторева С.М.** Взаємозв'язок філософії, математики і лінгвістики в процесі становлення структурної методології

В статті показано, яку роль у формуванні впливового засобу гуманітарного пізнання — структурного підходу — мав розвиток філософії, лінгвістики і математики. Взаємозв'язок цих відносно незалежних галузей знань структурної методології виразно демонструє інтеграційний характер сучасного пізнання.

Ogirko I.V., Povtoreva S.M. An interrelation between philosophy, mathematics and linguistics in development of structural methodology

The paper demonstrates the role of philosophy, linguistic and mathematics in development of the structural approach as an influential methodology of humanities. The interrelation of these relatively autonomous branches expressively demonstrates an integrational character of modern knowledge.

Ключові слова: аксіоматичний метод, структура, структурна лінгвістика, структурна методологія, інтеграційний характер пізнання.

12. Шрамко Я.В. Що таке аналітична філософія?

У статті розглядаються деякі характерні риси аналітичної філософії як особливої течії сучасної філософської думки. Вихідним пунктом дослідження є визначення аналітичної філософії Майклом Даммітом і його критичне обговорення в ряді робіт останніх двох десятиліть.

Shramko Y.V. What is analytic philosophy?

The paper elucidates some characteristic features of analytic philosophy as a specific direction in modern philosophical thought. The initial point of the investigation is a definition of analytic philosophy by Michael Dummett and its critical consideration in the literature of last two decades.

Ключові слова: аналітична філософія, лінгвістичний поворот, логічний аналіз, подолання метафізики.

Актуальні проблеми гуманітарного знання і освіти

13. Філіна І.О. Освітні орієнтири філософії та науки

В статті здійснено спробу оцінити вплив філософії та науки на формування світогляду сучасної молоді через здобуття університетської освіти. Автор намагається визначити аспекти нового рівня відносного суперництва філософії та науки в умовах інформаційного суспільства.

Filina I.O. Educational landmarks of philosophy and science

The paper attempts at evaluating an influence of philosophy and science to the world-view formation of modern youth through university education. The author seeks to determine the aspects of a new level of a relative rivalry between philosophy and science in the modern information society.

Ключові слова: філософія, наука, університетська освіта, освітні орієнтири, перетворюючий суб'єкт.

14. Мішалова О.В. Історичний наратив як форма організації та репрезентації історичного знання

Стаття розкриває основні положення наративної філософії історії, яка обґрунтовує якісно нове розуміння історичного тексту (наратива). Автор пропонує розглядати історичний наратив (оповідь) як форму організації та репрезентації історичного знання, функціонально аналогічну теорії в природничих і точних науках, й таку, що відповідає особливим стандартам науковості історико-гуманітарного пізнання в цілому.

Mishalova O.V. Historical narrative as a form of organization and representation of historical knowledge

The paper presents the main principles of a narrative philosophy of history which substantiates radically new understanding of a historical text (narrative). The author proposes to consider historical narrative as a form of organization and representation of historical knowledge analogous to theory in the natural and exact sciences, in accordance with specific standards of scientific rigor in history and humanities as such.

Ключові слова: наратив, наративна філософія історії, теоретична модель історичного наратива, історичне знання.

15. **Соболевська О.К.** Homo stalker, або Зона як поле полювання (До інтерпретації фільму Андрія Тарковського «Сталкер»)

Автор інтерпретує символічний образ Зони, представлений у фільмі А. Тарковського «Сталкер». Основна увага приділяється питанням взаємовідношень людини як сталкера, мисливця і світу як поля полювання за істинно сущим.

Sobolevska O.K. Homo stalker, or the Zone as a hunting field (an interpretation of the film by Andrei Tarkovski)

The author interprets a symbolic image of the Zone presented in a film by A. Tarkovski «Stalker». The main attention is paid to the questions of the relationships between human as a stalker and a hunter on the one side, and the world as a field where one hunts for the true being on the other.

Ключові слова: homo stalker, вчене незнання, Зона, духовне полювання, дійсність як поле полювання.

16. **Шрамко О.І.** Філософія мистецької освіти в контексті сучасної трансформації пізнання

Автор розглядає сутність і основні завдання філософії мистецької освіти в контексті постмодернізації та постпостмодернізації пізнання. В статті доводиться, що універсальна природа мистецтва, яке забезпечує гармонійне поєднання логіко-раціонального та образно-інтуїтивного світовідчуття, зумовлює його особливе значення у загальному процесі реформування сучасної національної школи.

Shramko O.I. The philosophy of art education in the context of modern knowledge transformation

The author considers the essence and the main goals of the philosophy of art education in the context of postmodernisation and postpostmodernisation of knowledge. It is demonstrated that universal nature of art combining harmonically a logico-rational and imaginative-intuitive self-sentiment makes it especially significant for a general process of reforming of the modern national school.

Ключові слова: мистецтво, мистецька освіта, філософія мистецької освіти, естетична картина світу, мистецький досвід.

17. **Чулошнікова М.О.** Рефлексивні ігри як різновид соціальної взаємодії

На основі аналізу практичного застосування рефлексивних ігор автор робить висновок, що введення рефлексії до структури соціальної взаємодії допоможе подолати ряд деструктивних явищ, пов'язаних з ігровим характером соціальної взаємодії.

Chuloshnikova M.O. Reflexive games as a kind of social interaction

The author analyses some practical applications of reflexive games and concludes that introducing reflexivity into the structure of social interaction

may be of use in overcoming some destructive processes connected to the game character of the social interaction.

Ключові слова: рефлексивна гра, соціальна взаємодія, ігроізація, післяігрова рефлексія.

18. **Писаренко Ю.Г.** Соціальна стратиграфія архаїчного образу (на прикладі билини про турів)

Образи-символи, що виникали у процесі еволюції архаїчного суспільства, на більш високій стадії соціального розвитку лягали в основу нового образу, утворюючи разом із ним вигадливий симбіоз. Стаття присвячена руській билині про турів, в основі сюжету якої простежуються сліди такого, колись єдиного, складного образу.

Pisarenko Y.G. A social stratification of an archaic image (as exemplified by the legend of capra)

The symbolic images emerged by evolution of an archaic society have served as the basis for some new images on the later stages of social development. Being combined these images constitute an exotic symbiosis. The paper considers an old Ruthenian legend of Capra which reveals some traces of such a formerly unified complex image.

Ключові слова: соціальна стратиграфія, архаїчний образ, билина, тури, Богородиця, місто.

Соціально-філософські проблеми сучасності

19. **Бичко А.К.** Філософсько-світоглядні аспекти українських правових систем. Феномен Пилипа Орлика

В статті аналізується система правових ідей, вироблених українським народом з XIII по XVIII ст. Автор приходить до висновку, що ретельне дослідження Конституції Пилипа Орлика, як вершини правової думки українства, сприятиме становленню української національної самосвідомості.

Bychko A.K. Philosophico-worldviewing aspects of the Ukrainian legal systems. The phenomenon of Pylyp Orlyk

The paper presents an analysis of the system of legal ideas elaborated in Ukraine from XIII to XVIII cc. The author claims that a thorough investigation of the Pylyp Orlyk's Constitution as the top-stone of the legal thought in Ukraine will promote the development of Ukrainian national selfconsciousness.

Ключові слова: свобода, справедливість, кордоцентричність, перша у світі Конституція Пилипа Орлика, національна самосвідомість.

20. **Даренський В.Ю.** «Універсалії культури» як онтологічна проблема
Стаття присвячена дослідженню онтологічних вимірів «універсалій культури» в контексті сучасної філософії і теорії культури. Концепт «універсалій культури» розглядається автором перш за все в якості сукупності фундаментальних принципів, на яких базуються відносини між особистістю, Іншим та світом.

Darenski V.Y. «The universals of culture» as ontological problem

The paper investigates the ontological dimensions of the «universals of culture» in the context of modern philosophy and theory of culture. The author considers the concept of «cultural universals» as a collection of fundamental principles, underlying the interrelations between personality, the Other and the world.

Ключові слова: онтологія, культура, універсалія культури, конкретна універсалія, діалог.

21. Доннікова І.А. До проблеми формування людиномірної соціальної онтології

Стаття актуалізує розуміння людиномірності в контексті нової онтології як онтології соціального буття, що самоорганізується. Автор доводить, що така онтологія має будуватися на принципі коеволюції природи, людини і суспільства, що сприятиме виявленню способу соціальної самоорганізації.

Donnikova I.A. On the problem of development of a human-based social ontology

The paper deals with understanding humanity in the context of a new ontology as a self-organized social being. The author claims that such an ontology should be based on the principle of co-evolution of the nature, mankind and society which should promote an explication of the ways of social self-organization.

Ключові слова: людиномірна соціальна онтологія, соціальний порядок, повсякденність, «людина у суспільстві», соціальна самоорганізація.

22. Гореліков Л.О. Творчий дух світової цілісності в ідеальних прагненнях громадського життя

У статті розробляється соціокультурна парадигма розвитку глобального соціуму на основі категоріального аналізу ідейних підстав духовної реальності громадського життя. Автор констатує розпад соціального буття і пропонує зупинити його шляхом культивування ідеальних значень суспільного життя та повного розгортання творчої суті духовної культури в історичній практиці людства.

Gorelikov L.O. The creative spirit of an universal totality in ideal intentions of social life

The paper elaborates a socio-cultural paradigm of the global society development on the basis of a categorial analysis of ideological foundations of the spiritual reality of social life. The author observes a disintegration of social life and proposes to stop it by means of cultivating the ideal meanings of social life and total expansion of a creative essence of spiritual culture in the historical practice of the mankind.

Ключові слова: соціокультурна парадигма, духовна реальність, глобальний соціум, світова цілісність, вербально-символічні практики.

23. Панафідін І.О. Філософська ідея миру: становлення та еволюція

У статті аналізується процес еволюції ідеї вічного миру, починаючи з філософсько-міфологічних уявлень античності і завершуючи класичною версією цієї концепції І. Канта. Автор доводить, що теорія вічного миру Канта, яка передбачає мирне співіснування народів шляхом заснування федерації держав на принципах рівності та справедливості, на сьогодні практично реалізується.

Panafidin I.O. The philosophical idea of peace: the formation and evolution

The paper investigates an evolution of the idea of eternal peace from philosophico-mythological views onwards and up to its classical formulation by Kant. The author claims a factual realization of the theory of eternal peace in a Kantian sense implying a peaceful coexistence of people by establishing a federation of states on the principles of parity and justice.

Ключові слова: вічний мир, війна, культура війни, культура миру, справедливість.

24. Ньорба Л.І. Ідейно-світоглядні розвідки Августина Волошина

Автор висвітлює діяльність і творчість одного із маловідомих в ряді регіонів України суспільного та політичного діяча міжвоєнного періоду Августина Волошина. В статті акцентується увага на тому, що, спираючись на передові ідеї світових і вітчизняних мислителів, він розробив теоретичні і світоглядні засади національного відродження закарпатських українців.

Nyorba L.I. Ideologico-worldviewing considerations by Augustine Voloshin

The author describes the life and the work of Augustine Voloshin — a not very renowned Ukrainian politician acting between two world wars in Transcarpathia. The paper highlights theoretical and world-viewing foundations of the national renewal of the transcarpathian Ukrainians elaborated by Voloshin.

Ключові слова: А. Волошин, українство Закарпаття, національне самовизначення, просвітництво, християнський націоналізм.

25. Зуєв А.В. Сучасна інформаційна цивілізація та проблема культурної самоідентифікації

В статті проголошується необхідність трансформації теоретичних підходів до аналізу проблеми культурної самоідентифікації особистості. Автор пропонує модель розуміння культури інформаційного суспільства, вибудовану на основі можливості вибору серед безмежної кількості знаково-інформаційних ідентифікаційних середовищ.

Zuev A.V. Modern informational civilization and the problem of cultural self-determination

The paper claims the necessity of transformation of theoretical approaches to the analysis of the problem of a person's cultural self-determination. The author formulates a model for understanding the culture in information society based on a possibility of a choice between infinitely many symbolic-informational identification environments.

Ключові слова: інформаційна цивілізація, культурна самоідентифікація

особистості, знаково-інформаційні можливості, культурне поле, ілюзія культурної самотворчості.

26. Пісчиков В.С., Холін М.М. Особистісна індивідуальність у сучасному світі: втрата ідентичності

У статті здійснений аналіз сучасних проявів особистісної індивідуальності. Автори доходять висновку, що прагнення до епатажу та екстравагантності приховує кризу індивідуальності та є проявом глобальної антропологічної кризи.

Pischikov V.S., Kholin M.M. Personal individuality in the modern world: a loss of identity

The paper analyses modern manifestations of a personal individuality. The authors conclude that drive to a disgraceful behavior and eccentricity conceals a crisis of individuality and exhibits a global anthropological crisis.

Ключові слова: особистісна індивідуальність, ідентичність, деіндивідуалізація, соціальне відчуження, антропологічна криза.